

Skríning aneuryzmy brušnej aorty (AAA)

Informácie, ktoré by ste mali vedieť

Pre koho je určený tento leták?

Tento leták je určený pre všetkých mužov vo veku 65 rokov, ktorí žijú v Severnom Írsku. Pozývame vás na **bezplatný** skríning aneuryzmy brušnej aorty (AAA).

O čom je tento leták?

Tento leták vás informuje:

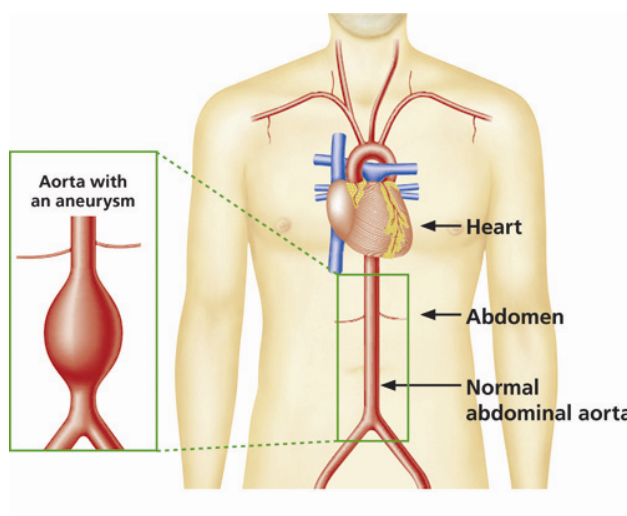
- o tom, čo je to AAA,
- o tom, čo sa stane, ak podstúpite skríning AAA.

Tieto informácie by vám mali pomôcť rozhodnúť sa, či absolvujete stretnutie za účelom skríningu AAA.

Čo je to AAA?

Aorta je hlavná tepna, ktorá odvádza krv do vášho tela. Táto krv prúdi nadol z vášho srdca cez hrudník a brucho.

Ako ľudia starnú, u niektorých z nich sa môžu steny aorty v bruchu oslabiť a nafúknuť ako balón, čím sa vytvorí aneuryzma, podobná vypukline opotrebovanej pneumatiky na aute. Tento jav sa nazýva aneuryzma brušnej aorty (AAA).

Heart – srdce

Abdomen – brucho

Normal abdominal aorta – normálna brušná aorta

Aorta with an aneurysm – aorta s aneuryzmou

Ak máte AAA, nemusia sa u vás prejaviť žiadne symptómy. Znamená to, že si nemusíte byť vedomí toho, že ju máte, pretože nebudete cítiť žiadnu bolesť alebo zmenu. Môžete sa cítiť úplne zdravo.

Kto by mal podstúpiť skríning?

U mužov je pravdepodobnosť vzniku AAA 6-násobne vyššia než u žien. Pozývame všetkých mužov vo veku 65 rokov, aby sa zúčastnili programu skríningu AAA, pretože tento jav sa najčastejšie objavuje u mužov vo veku 65 rokov a viac.

Muži nad 65 rokov, ktorí ešte nepodstúpili skríning AAA, o to môžu požiadať na telefónnom čísle centrálného skríningového oddelenia 028 9063 1828.

Je AAA vážna?

Ak je hrúbka vašej aorty medzi 30 – 44 mm, máte malú AAA. Tento stav nie je vážny, ale musíme kontrolovať, či nerastie.

Ak je hrúbka vašej aorty medzi 45 – 54 mm, máte strednú AAA. Ak bude aj naďalej rásť, môže byť tento stav vážny, takže ho musíme tiež kontrolovať. Väčšina AAA rastie veľmi pomaly, takže u mužov s malou alebo strednou AAA sa nemusí nikdy vyvinúť veľká AAA.

Ak je hrúbka vašej aorty 55 mm a viac, máte veľkú AAA a tento stav je vážny. Tým, že sa stena aorty naťahuje, dochádza k jej oslabovaniu a môže sa pretrhnúť (prasknúť). Prasknutá AAA spôsobuje vážne vnútorné krvácanie, ktoré môže byť smrteľné.

Prečo u nás dochádza k vzniku AAA?

Riziko vzniku AAA závisí od vášho veku a génov. V Severnom Írsku má AAA približne 1 zo 40 mužov vo veku 65 rokov a pokiaľ máte blízkeho, pokrvne príbuzného muža, ktorý týmto trpí, je pravdepodobnosť jej vzniku vo vašom prípade vyššia. Väčšina mužov si však nie je vedomá, že by nejaký ich príbuzný trpel na AAA, hoci u nich zistená bola.

Ďalšie faktory, o ktorých vieme, že zvyšujú riziko a rozsah AAA, sú:

- fajčenie,
- vysoká hladina cholesterolu,
- vysoký krvný tlak.

AAA sa však môže vyskytnúť aj u mužov, ktorí nespádajú do žiadnej z uvedených kategórií.

Existuje spôsob, ako zabrániť vzniku AAA?

Výskum neustále napreduje, avšak stále nie je známy žiadny spôsob, ako zabrániť vzniku AAA. Najlepším spôsobom, ako minimalizovať riziko vzniku AAA je žiť zdravým životným štýlom, avšak ani to neodstráni túto možnosť úplne.

Prečo je skrining dôležitý?

Skrining je najefektívnejším spôsobom, ako zistiť, či máte AAA, pretože pravdepodobne nepocítujete žiadne symptómy ani zmeny.

Skrining AAA zahŕňa jednoduché ultrazvukové skenovanie vášho brucha. Ponúkame ho všetkým mužom vo veku 65 rokov, takže môžeme AAA skoro odhaliť a kontrolovať alebo liečiť. Tým sa značne redukuje možnosť pretrhnutia (prasknutia) AAA a vzniku vážnych problémov.

Čo je to ultrazvukové skenovanie?

Ultrazvukové skenovanie je bezpečné, bezbolestné a spoľahlivé vyšetrenie. Je veľmi rýchle, zvyčajne trvá len okolo 10 minút. Rovnaká technika sa využíva aj pri vyšetovaní vývinu dieťaťa počas tehotenstva.

Čo sa bude diať počas stretnutia za účelom skriningu?

Po vašom príchode do miestneho skriningového centra:

- skontrolujeme vaše údaje,
- vysvetlíme vám, čo sa bude diať počas skenovania,
- dáme vám možnosť pýtať sa základné otázky.

Keď prídete na skenovanie:

- požiadame vás, aby ste si ľahli a vyhrnuli alebo rozopli košeľu – nemusíte sa vyzliekať,
- na brucho vám aplikujeme chladivý gél,
- po koži na bruchu budeme pohybovať malým skenerom,
- budeme pozorovať obraz vašej aorty na obrazovke a uskutočníme merania.

Po skenovaní:

- vám ihneď oznámime vaše výsledky,
- informujeme vášho všeobecného lekára o vašich výsledkoch,
- poskytneme ďalšie informácie a podporu podľa potreby.

Čo preukážu moje výsledky?

- Existujú štyri typy možných výsledkov:
- **Okolo 98 % mužov má normálne výsledky.**
- Ak nemáte normálne výsledky, preukáže sa malá, stredná alebo veľká AAA.
- Výsledky vášho skenovania pošleme vášmu všeobecnému lekárovi.

Normálny stav

Toto znamená, že nemáte AAA. Nie je potrebné žiadne ďalšie monitorovanie a nebudete pozvaní na ďalší skrining. U mužov, ktorí majú normálne výsledky, je veľmi nepravdepodobné, že dôjde k vzniku AAA, ktorá si neskôr vyžiada operáciu.

Malá AAA

Približne 1 z 55 mužov, ktorí podstúpia skrining, má malú AAA. Väčšina AAA rastie veľmi pomaly, takže u mužov s malou AAA sa nemusí nikdy vyvinúť veľká AAA.

Čo sa bude diať potom?

- Je potrebné pravidelne kontrolovať veľkosť vašej AAA a ak sa zväčší, bude potrebné častejšie absolvovať skrining.
- **Každý rok** vás pozveme na ultrazvukové vyšetrenie, ktorým u vás budeme rast AAA kontrolovať.
- Bude vám zaslaný list s výsledkami skenovania a jednu kópiu dostane váš všeobecný lekár.
- Dostanete informačný leták, v ktorom bude vysvetlené, čo výsledky vášho skenovania znamenajú.
- Váš všeobecný lekár vám možno bude chcieť predpísať lieky, skontrolovať váš krvný tlak a poradiť vám ohľadne zdravšieho životného štýlu.

Stredná AAA

Približne 1 z 250 mužov, ktorí podstúpia skrining, má strednú AAA. Väčšina AAA rastie veľmi pomaly, takže u mužov so strednou AAA sa nemusí nikdy vyvinúť veľká AAA.

Čo sa bude diať potom?

- Je potrebné pravidelne kontrolovať veľkosť vašej AAA a ak sa zväčší, bude potrebné zvážiť možnosť operácie.
- **Každé tri mesiace** vás pozveme na ultrazvukové vyšetrenie, ktorým u vás budeme rast AAA kontrolovať.
- Bude vám zaslaný list s výsledkami skenovania a jednu kópiu dostane váš všeobecný lekár.
- Dostanete informačný leták, v ktorom bude vysvetlené, čo výsledky vášho skenovania znamenajú.
- Váš všeobecný lekár vám možno bude chcieť predpísať lieky, skontrolovať váš krvný tlak a poradiť vám v otázke zdravého životného štýlu.

Veľká AAA

Malé množstvo mužov, približne 1 z 300 mužov, ktorí podstúpia skríning, má veľkú AAA.

Čo sa bude diať potom?

- Zveríme vás do rúk tímu špecialistov (tím odborníkov na cievy), ktorí majú o AAA odborné znalosti.
- Títo špecialisti vykonajú niekoľko vyšetrení, poskytnú vám podrobné informácie a prekonzultujú, či ste vhodní pre operáciu.
- Bude vám zaslaný list s výsledkami skenovania a jednu kópiu dostane váš všeobecný lekár.
- Dostanete informačný leták, v ktorom bude vysvetlené, čo výsledky vášho skenovania znamenajú.

Ak vám bola diagnostikovaná veľká AAA a máte obavy, môžete ešte pred tým, než vás bude kontaktovať špecializovaná sestra, kontaktovať koordinátora centrálného skríningového oddelenia na čísle 028 9063 1828. Môžete tiež kontaktovať svojho všeobecného lekára.

Ako veľmi je spoľahlivé ultrazvukové vyšetrenie?

Skenovanie, ktoré sa využíva na zistenie AAA, je veľmi spoľahlivé. Žiadne skríningové vyšetrenie nie je úplne účinné, ale je len veľmi zriedkavé, že sa u muža s normálnymi výsledkami neskôr vyvinie AAA, ktorá si vyžiada operáciu.

Niekedy nemusí byť osoba vykonávajúca skenovanie schopná aortu jasne vidieť. To však nie je dôvodom pre obavy. Bude pre vás dohodnuté ďalšie stretnutie.

Odhalí skríning AAA aj iné problémy?

Nie. Skríning AAA slúži len na zistenie aneuryzmy brušnej aorty. Nezameriava sa na zisťovanie iných problémov.

Ak máte obavy o svoj zdravotný stav, mali by ste to konzultovať so svojim všeobecným lekárom.

Aké riziká vyplývajú z AAA?

Nie všetky AAA sa musia pretrhnúť (prasknúť), ale ak k tomu dôjde, šanca, že dostanete včas do nemocnice a prežijete operáciu, je veľmi malá. Ak podstúpíte skríning a zistíme u vás veľkú AAA, zhodnotí sa možnosť chirurgickej nápravy vášho stavu.

Operácia AAA nesie značné riziká, rovnako ako všetky väčšie operácie, ale šanca, že sa uzdravíte, je vysoká a táto možnosť je lepšia, než zanedbanie tohto problému, ktoré bude neskôr viesť k pretrhnutiu (prasknutiu) AAA. Pokiaľ sa u vás zistí veľká AAA, všetky riziká s vami bude podrobne konzultovať tím špecialistov.

Ako budú použité údaje z môjho skríningu AAA?

Program skríningu AAA v Severnom Írsku bude uchovávať záznamy vašich osobných údajov zo skríningu, vrátane výsledkov vyšetrení a snímok zo skenovania. Personál pracujúci v rámci programu môže do vašich záznamov nahliadať a kontrolovať ich. Všetky údaje týkajúce sa vašej osoby však zostanú prísne dôverné.

Údaje budú použité na kontrolu a zlepšovanie kvality programu a odbornosť personálu oddelenia skríningu. Toto je dôležitou súčasťou akéhokoľvek skríninového programu. Môžu byť tiež využité na účely auditu, výskumu, vzdelávania a školenia v rámci zdravotnej a sociálnej starostlivosti. V takýchto prípadoch budú vaše osobné identifikačné údaje odstránené.

Ako môžem zistiť viac informácií?

Viac informácií o čomkoľvek, čo je v tomto letáku, zistíte:

- u vášho všeobecného lekára,
- na webovej stránke www.publichealth.hscni.net
- na telefónnom čísle centrálného skríninového oddelenia 028 9063 1828.

Viac informácií a podporu vám poskytne aj nadácia Circulation Foundation. Je to charitatívna nadácia Spojeného kráľovstva pre ľudí s ochoreniami žíl a tepien, ktoré sú známe ako vaskulárne ochorenia, medzi ktoré patrí aj AAA.

Circulation Foundation

Webová stránka: www.circulationfoundation.org.uk

Telefón: 020 7304 4779

Public Health Agency, 12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS

Tel: 028 9032 1313

www.publichealth.hscni.net

10/12

Rýchle, bezplatné skenovanie pre mužov vo veku 65 rokov